

Om initiativet “Innovativ arbetsmarknadsinkludering”

- rörande valet att använda följeforskning som metod för att uppnå lagens krav om uppföljning och utvärdering av verksamhet finansierad av ett samordningsförbund

Det har kommit till vår kännedom att Försäkringskassan inte ställer sig bakom initiativet *Innovativ arbetsmarknadsinkludering*, där 12 samordningsförbund och Växjö kommun visat intresse för att använda följeforskning som metod att genomföra uppföljning och utvärdering av sin verksamhet. Nu har förbundscheferna från de aktuella förbunden, Växjö kommun samt forskarna från Linköpings universitet träffats igen och försökt förstå vilka argument som ligger bakom Försäkringskassans ställningstagande.

Vi har uppfattat att ett argument mot att samordningsförbund skulle kunna involvera sig i detta är att samordningsförbund inte får engagera sig i forskning på nationell nivå, vilket vi alla har full förståelse för. Det är just därför som vi valt följeforskning med en interaktiv ansats där varje förbund utgår från sitt lokala sammanhang och behov att studera befintliga insatser som sen forskargruppen anpassar sina studier till. Ur det enskilda samordningsförbundets perspektiv är detta ett metodval för att fullfölja lagens krav om uppföljning och utvärdering av den egna verksamheten och inget annat.

Genom att vara många som samarbetar når vi också lagens krav om effektiv resursanvändning eftersom kostnaden för studierna blir avsevärt mycket lägre för det enskilda förbundet, vart och ett skulle förbunden behöva betala cirka 50 000 kr/år, än om de hade beställt uppföljningen och utvärderingen separat. Att forskarna sedan kan använda det samlade materialet till sitt syfte att beskriva mönster i en större kontext är för samordningsförbunden sekundärt, men ses som positivt då stora datamängder ökar chanserna till att vi kan få användbara resultat och uppnå kunskapsutveckling. Något som förordas både i förarbetena till lagen och i en rad utredningar som skett sedan lagen kom till. Nu senast skriver Inspektionen för socialförsäkringen i sin rapportserie till regeringen (2019-2023) att det är angeläget att medlemmarna bygger mer kunskap om insatsernas effekter och de behov som finns i de aktuella målgrupperna.

Tidigare erfarenheter av detta arbetssätt har också visat oss att uppföljningen och utvärderingen når en högre kvalitet än vid separata upphandlingar av konsulter som endast studerar enstaka projekt eller insatser.

Vid mötet framkom också att styrelseledamöter från Försäkringskassan lyft att detta inte ryms inom parternas ordinarie ansvar varför det inte kan ses som legalt att genomföra via ett samordningsförbund. Här anar vi att det blivit något missförstånd. Alla de insatser som förbunden lyft fram som möjliga att följa upp och utvärdera inom ramen för samarbetet är sådana som medlemmarna i samordningsförbunden redan bedriver lokalt genom den finansiella samordningen och som vi skriver ovan uppfattar vi att lagen är tydlig med att det åligger styrelsen i samordningsförbunden att ansvara för uppföljning och utvärdering av de insatserna.

Att varje samordningsförbund har sitt fokus inom det egna geografiska området är också en självklarhet. Samtidigt uppfattar vi lagstiftarens intention som att erfarenhetsutbyten och samarbete för att uppnå effektiv resursanvändning är tillåtet. I det aktuella exemplet är målsättningen att få ner kostnaden för det enskilda förbundet samtidigt som värdet av den

Linköping 2024-06-10

studie som var och en genomför inom sitt geografiska område ökar när samtliga studier läggs samman.

De förbund som redan har erfarenhet av liknande samarbeten, vittnar också om att det lett till positiva effekter kopplade till förmågan att genomföra lokala behovsanalyser. En uppgift som Nationella rådet vid upprepade tillfällen uppmuntrat samordningsförbunden att utveckla ytterligare. Vikten av att arbeta utifrån fakta om de lokala förutsättningar som råder har helt avgörande betydelse för samordningens framgång.

Vi har också förstått att det finns en oro över att samordningsförbunden skulle ingå avtal och ansvara för en lön över så lång tid som 5 år. Först och främst är det inget av de aktuella samordningsförbunden som kommer att ha rollen som arbetsgivare till den forskarstudent eller de handledare som kommer att vara involverade. Om vi får allt på plats har Linköpings universitet sagt att de är beredda att ta den rollen. Samordningsförbunden skulle med andra ord köpa tjänst genom upphandling och samarbetet skulle regleras genom ett samverkansavtal.

Linköpings universitet har också erbjudit sig att stå för del av kostnaderna och berättar att viss tid av den aktuella doktorandtjänsten också skulle finansieras genom att doktoranden ansvarar för viss undervisning. Genom att samordna våra resurser och olika perspektiv når vi tillsammans en större helhet.

Alla de insatser som är tänkt att samordningsförbunden ska följa upp är prioriterade av medlemmarna lokalt och fram till nu finns inga indikationer om att de ska läggas ner.

Uppsägningstiden för ett samordningsförbund är 3 år och tack vare det breda samarbete som detta kommer att innebära har vi gjort bedömningen att riskerna att ingå ett avtal över 5 år är låga. En variant för att trygga alla inblandade skulle kunna vara att samordningsförbunden betalar en högre summa under de första åren och att universitetet sedan ansvarar helt för den sista tiden, men det har vi inte bedömt som nödvändigt.

Framför allt med tanke på att både riksdag och regering i högre utsträckning än tidigare talar om samordningsförbunden värde och att regeringen i nuläget snarare talar om utveckling och förstärkning av Finsam än nedläggning.

Vi hoppas att detta klargör hur vi tänkt och att Försäkringskassan därmed kan dela vår uppfattning om att det genom samordning uppstår ett större värde som är förenligt med lagen.

Vänligen

Samordningsförbundet Centrala Östergötland